

POSTANOWIENIE

20 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 20 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. B.

przeciwko Miastu I.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej Miasta I.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 15 listopada 2023 r., V ACa 620/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 listopada 2023 r. pozwany Miasto I. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ponieważ Sąd Apelacyjny nie uwzględnił nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

Pozwany podniósł, że zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany.

Wyjaśnił, że na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy w dniu 14 listopada 2019 r., strona powodowa poinformowała, że powodem w sprawie nie jest już P. D. - zarządca sądowy w postępowaniu sanacyjnym dłużnika M. B. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą M.. Na skutek zawarcia przez M. B. z wierzycielami układu w postępowaniu sanacyjnym odzyskała ona bowiem zarząd masą sanacyjną. Wobec utraty zdolności sądowej przez zarządcę sądowego nie posiadał on już legitymacji czynnej w procesie. W konsekwencji postępowanie w sprawie powinno zostać zawieszone i podjęte na nowo z udziałem dłużniczki - co wynika z art. 174 § 1 pkt 1 i art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c. Zmianie powinna ulec sygnatura akt (§ 80 ust. 1 pkt 2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej). Zdaniem pozwanego ma to istotne znaczenie dla stwierdzenia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Przed otwarciem postępowania sanacyjnego pełnomocnik zarządcy sądowego adwokat A. P. był bowiem umocowany do działania w imieniu M. B. w sprawie pod sygnaturą I C 148/15, co wynika z dokumentu pełnomocnictwa załączonego do pisma procesowego powódki z 6 grudnia 2016 r. Konieczność zmiany sygnatury akt, co wykazano powyżej, skutkowało obowiązkiem udzielenia adwokatowi A. P. nowego pełnomocnictwa przez M. B. do działania w jej imieniu. Pozwany wskazał, że w przedmiotowej sprawie od momentu uzyskania ponownie przez powódkę legitymacji czynnej, adwokat A. P. nie był umocowany do jej zastępowania w procesie jak również brak umocowania nie został następnie usunięty przez stronę do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia

przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście wskazać trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu

oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Pozwany nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy badanie w postępowaniu kasacyjnym nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji ma charakter pośredni i jest możliwe, gdy skarżący zarzuci sądowi drugiej instancji naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. Okoliczność ta w ramach wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna stanowić uzasadnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. np.: wyrok SN z 1 marca 2018 r., III UK 35/17, i postanowienia SN: z 5 lipca 2023 r., I CSK 4140/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 594/23; z 16 lutego 2024 r., I CSK 7009/22).

Pozwany w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że doszło do nieważności postępowania przed sądem

pierwszej instancji – art. 379 pkt 2 k.p.c., ale nie powołał stosownej regulacji ustawy procesowej, która obliguje sąd odwoławczy do uwzględnienia tej okoliczności z urzędu. Innymi słowy nie wskazał konkretnego przepisu, którego naruszenie przez Sąd Apelacyjny skutkowało pominięciem zarzucanej nieważności postępowania i wydaniem wadliwego rozstrzygnięcia.

Bez znaczenia jest przy tym, że skarżący w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

W konsekwencji nie można przyjąć, że pozwany wykazał, że jego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy nie podziela przy tym stanowiska pozwanego, że przed Sądem pierwszej instancji doszło do nieważności postępowania. Pełnomocnictwo udzielone przez M. B. adw. A. P. z 29 września 2016 r. (k. 632, 710) wyraźnie oznaczało przedmiot sprawy – „z pozwu M. M. B. c/a Miasto I.” i okoliczność ta ma decydujące znaczenie przy ocenie, czy ww. pełnomocnik był upoważniony do reprezentowania mocodawczyni przed Sądem Okręgowym po ustąpieniu z postępowania zarządcy sądowego P. D. Nie budzi bowiem wątpliwości, że postępowanie to było kontynuacją pierwotnie wszczętego procesu, a ewentualna zmiana sygnatury, pomijając nawet, że w sprawie nie miała miejsca, ma jedynie charakter porządkowo – techniczny.

Udzielenie pełnomocnictwa w określonej sprawie, na etapie jej rozpoznawania przez sąd pierwszej instancji, niezależnie pod jaką sygnaturą jest ona rozpoznawana, powoduje objęcie tak udzielonym pełnomocnictwem, także postępowania przed sądem drugiej instancji (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2016 r., I CSK 277/15; z 26 kwietnia 2018 r., I CSK 157/17, i z 15 listopada 2022 r., I CSK 3647/22).

Ponadto zauważyć należy, że w toku dalszego postępowania przed Sądem pierwszej instancji zostali ustanowieni nowi pełnomocnicy (k. 1428, 1429), którzy od końca lutego 2020 r. reprezentowali powódkę obok adw. A. P. Nowi

pełnomocnicy, co do umocowania których nie podniesiono żadnych zastrzeżeń, reprezentowali powódkę do zakończenia postępowania przed Sądem Okręgowym.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[SOP]

[r.g.]